

A PÁLYAVÁLASZTÁS ÉS A FELSŐOKTATÁSI TANULMÁNYI ELŐREHALADÁS ÖSSZEFÜGGÉSEI

*HRABÉCZY ANETT, CSÓK CINTIA – CHERD-HUNGARY KUTATÓKÖZPONT
DEBRECEN, 2021. MÁJUS 27-28.*

NEMZETI KUTATÁSI, FEJLESZTÉSI
ÉS INNOVÁCIÓS HIVATAL

AZ NKFI ALAPBÓL
MEGVALÓSULÓ
PROGRAM

AZ INNOVÁCIÓ LENDÜLETE

Problémafelvetés

Megalapozott, reális pályaorientáció

- egyéni szint
- közösségi szint

Téves pályaválasztási döntés

Középiskola pályaorientációs diszfunkciója

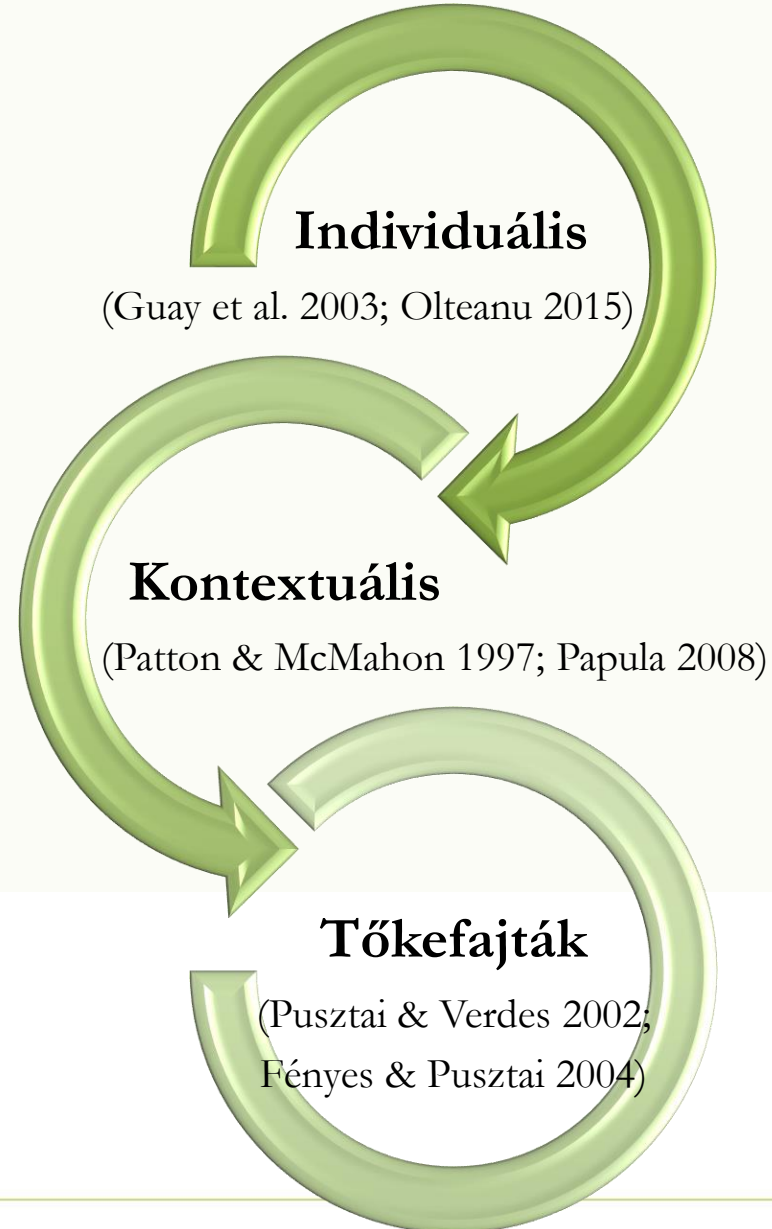

NEMZETI KUTATÁSI, FEJLESZTÉSI
ÉS INNOVÁCIÓS HIVATAL

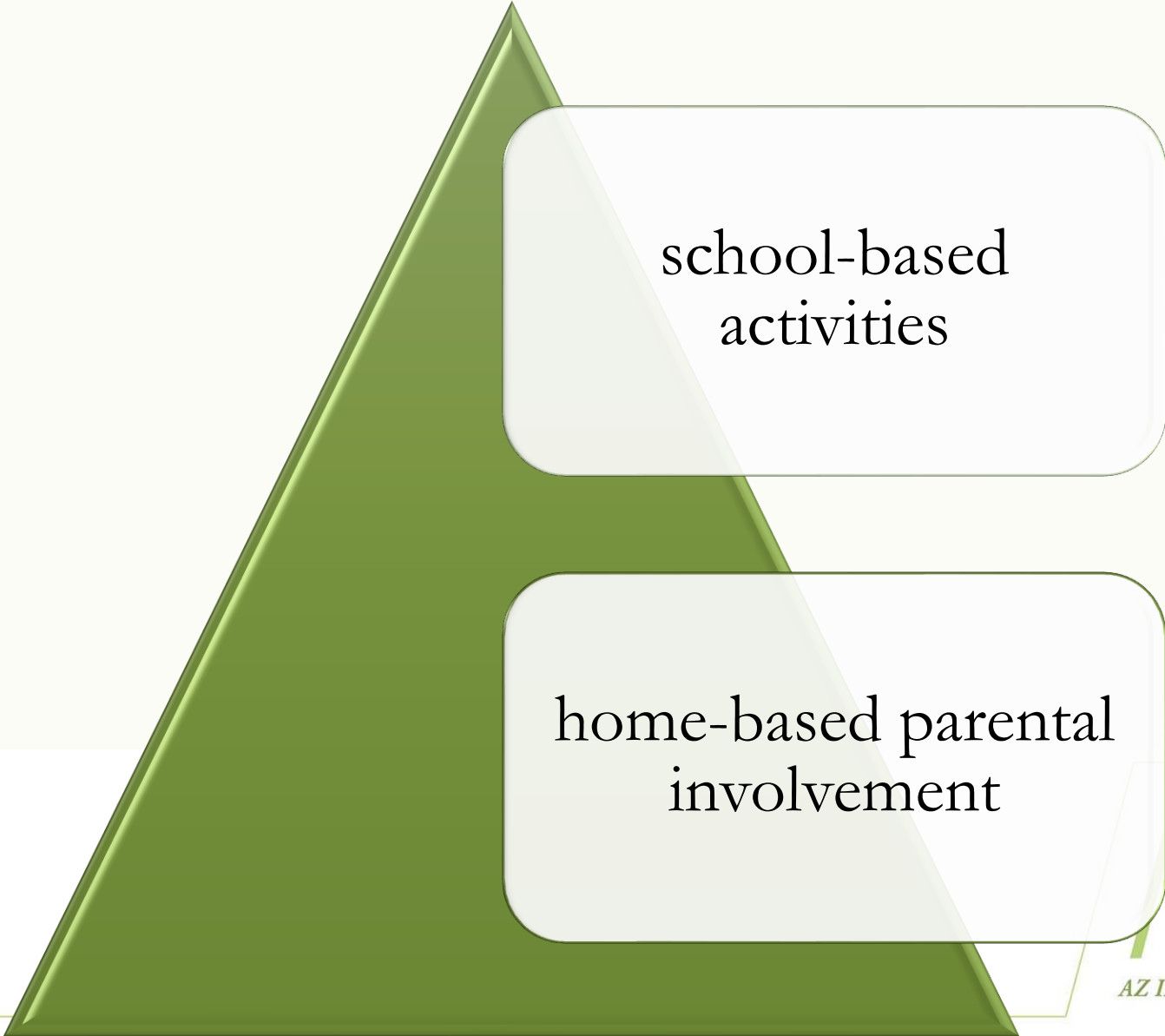
AZ INNOVÁCIÓ LENDÜLETE

AZ NKFI ALAPBÓL
MEGVALÓSULÓ
PROGRAM

A továbbtanulást befolyásoló tényezők főbb csoportjai

PARENTAL INVOLVEMENT

school-based
activities

home-based parental
involvement

NEMZETI KUTATÁSI, FEJLESZTÉSI
ÉS INNOVÁCIÓS HIVATAL

AZ NKFI ALAPBÓL
MEGVALÓSULÓ
PROGRAM

AZ INNOVÁCIÓ LENDÜLETE

Módszertan

- Nappali munkarendű másodéves BA/BSc képzéses és másod- vagy harmadéves osztatlan képzéses bent lévő hallgatók
- PERSIST 2019 adatbázis ($N_{\text{összesen}}=2199$): Magyarország, Szlovákia, Románia, Ukrajna, Szerbia
- A magyarországi minta ($N=1034$) kvótás: a kar, képzésterület valamint a finanszírozási forma szempontjából a minta reprezentálja a célpopulációt

A haladási utak klaszterei

- költségtérítékes-intézmény/szakváltó
- csúszó-passziváló
- normál úton haladó

Elemzési szempontok

- demográfiai jellemzők
- többletpontok
- pályaválasztás

Honnan?
Hová?

Demográfiai háttér

Nemi megoszlás a haladási utak mentén

	költségtérítési- intézmény/szakváltó	csúszó- passziváló	normál úton haladó
Férfi	34,0%	48,3%	37,7%
Nő	66,0%	51,7%	62,3%
N	191	234	583

Életkori megoszlás a haladási utak mentén

	költségtérítési- intézmény/szakváltó	csúszó- passziváló	normál úton haladó
21 év alatti	79,4%	83,3%	87,8%
21-30	19,1%	13,7%	11,8%
31-40	1,5%	,9%	,3%
40 év felettiek	0,0%	2,1%	0,0%
N	194	234	583

Forrás: PERSIST 2020 (N=1034)
Megjegyzés: Khi-négyzet próba, $p \leq 0,05$

Többletpontok

	költségtéríté- intézmény/szakváltó	csúszó-passzíváló	normál úton haladó
Fogyatékoság miatt.	,5%	3,0%	,7%
Hátrányos helyzet miatt.	4,1%	11,1%	8,8%
Gyermekgondozásért.	1,0%	3,0%	,3%
Középfokú komplex nyelvvizsga miatt.	69,3%	52,3%	57,8%
N	195	237	587

Forrás: PERSIST 2020 (N=1034)
Megjegyzés: Khi-négyzet próba, $p \leq 0,05$

Továbbtanulási motivációk

Lemorzsolódott hallgatók (DEPART, N=605)

- tudásgyarapítás (89,8%)
- hivatáskeresés (86,4%)
- diplomával való könnyebb elhelyezkedés (83,0%)

Bent lévő hallgatók (PERSIST, N=1034)

- tudásgyarapítás (88,8%)
- hivatáskeresés (85,2%)
- diplomával való könnyebb elhelyezkedés (82,3%)

Továbbtanulási motivációk a haladási utak klaszterei mentén

a pedagógusi
tanácsok
figyelembevétele

költségtérítési- intézmény/szakváltó (N=196)	csúszó-passziváló (N=240)	normál úton haladó (N=598)
megengedhették maguknak anyagilag (56,2%, Adj. Res. = 2,2)	munkahelyi követelmény (35,7%, Adj. Res. = 3,0)	tudásgyarapítás (90,9%, Adj. Res. = 2,5)
		nem kellett tandíjat fizetni (66,8%, Adj. Res. = 7,4)

Forrás: PERSIST 2020 (N=1034)
Megjegyzés: Khi-négyzet próba, $p \leq 0,05$

A választott pálya a haladási utak klaszterei mentén

	költségtérítési- intézmény/ szakváltó (N=196)	csúszó-passzíváló (N=240)	normál úton haladó (N=598)
Attraktivitás (p=0,000)	erősen vonzó képzési terület (<u>58,7%</u> , Adj. Res. = 3,9)	erősen vonzó képzési terület (43,3%) + közepesen vonzó képzési terület (<u>38,8%</u> , Adj. Res. =2,0)	erősen vonzó képzési terület (43,1%)
Szak nehézsége (p=0,000)	nehezebbnek ítélt (<u>68,9%</u> , Adj. Res. = 2,3)	nehezebbnek ítélt (<u>72,5%</u> , Adj. Res. = 4,0)	könnyebbnek ítélt (<u>45,2%</u> , Adj. Res. = 5,2%)
Felvételi szelektivitás (p=0,000)	44,58%	39,99%	41,06%
Remélt nettó bér (p=0,000)	átlagosan 263.000 Ft	átlagosan 267.000 Ft	átlagosan 256.000 Ft
Képzési terület (p=0,000)	gazdaságtudományok, jogi,	orvos- és egészségtudomány, műszaki, informatika	agrár, bölcsészettudomány, pedagógusképzés

A bejutás után derült ki, hogy nem érdekli a szak...

költségtérítési- intézmény/ szakváltó (N=196)	csúszó-passzíváló (N=240)	normál úton haladó (N=598)
15,3%	18,3% (Adj. Res. = 3,5)	8,2%

Forrás: PERSIST 2020 (N=1034)

Megjegyzés: Khi-négyzet próba, $p=0,000$

Összegzés

Összefüggés a
tanulmányi
előmenetellel

Hatékony
lemorzsolódás
elleni védelem?

Felhasznált irodalom

- Fényes H. & Pusztai G. (2004): A kulturális és a társadalmi tőke kontextuális hatásai az iskolában. Statisztikai Szemle, 82 (6-7). 567-582
- Guay, F., Senecal, C., Gauthier, L. & Fernet, C. (2003): Predicting career indecision: A self-determination theory perspective. Journal of Counseling Psychology, 50 (2). 165–177.
- Olteanu L. L. (2015): A pályaválasztás rendszerelméleti nézőpontból. Iskolakultúra, 25 (9). 45-55.
- Papula L. (2008): Mi lesz, ha nagy lesz? A pályaválasztást meghatározó tényezők. Bolyai Szemle, 17 (1). 33-44.
- Patton, W. & McMahon, M. (1997): Career Development in Practice: A Systems Theory Perspective. Sydney: New Hobsons Press.
- Pusztai G. & Verdes E. (2002): A társadalmi tőke hatása a felekezeti gimnazisták továbbtanulási terveire. Szociológiai Szemle, 12 (1). 90–105.

KÖSZÖNJÜK A FIGYELMET!

Az előadás az 123847 számú projekt keretében készült, ami a Nemzeti Kutatási Fejlesztési és Innovációs Alapból biztosított támogatással, a K-17 pályázati program finanszírozásában valósult meg.